CONCURSUL INOVAȚII LA BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „B.P. HASDEU": DE LA DEBUT LA PERFORMANȚĂ ÎN REȚEAUA BIBLIOTECILOR PUBLICE CHIȘINĂUIENE

INNOVATION COMPETITION AT THE "B.P. HASDEU" MUNICIPAL LIBRARY: FROM DEBUT TO PERFORMANCE IN THE NETWORK OF PUBLIC LIBRARIES IN CHISINAU

CZU: 027.52(478-25):06.063:001.895 **https://doi.org/10.59295/spd2025s.08**

Mariana HARJEVSCHI
ORCID: 0000-0002-9083-2665
E-mail: mharjevschi@gmail.com
Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu", Chișinău, Republica Moldova

Summary. *The article analyzes the concept of the Innovation Contest and its implementation, applied within the "B.P. Hasdeu" Municipal Library. The author emphasized the dynamism and ability of the network to generate creative ideas and solutions for the community. With 32 innovations submitted by 24 participants from 20 branches and 4 sections, the contest demonstrated the thematic diversity, the collaborative spirit and the library's orientation towards innovation, inclusion and sustainable development. The proposed initiatives covered a wide range of areas, from cultural and educational services to digitization, research and the promotion of local heritage, confirming the role of the library as an active space in the life of the city.*

Keywords: *creativity, competitivity, innovation, public library*

INTRODUCERE

Concursul Inovații la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu" (BM) a fost lansat din dorința de a susține ideile originale și soluțiile creative propuse de bibliotecarii din rețeaua noastră, într-un cadru care încurajează progresul și modernizarea serviciilor, produselor oferite utilizatorilor. Într-un timp în care bibliotecile publice se confruntă cu provocări multiple, am considerat necesar să punem în valoare eforturile colegilor noștri care inovează și transformă biblioteca într-un spațiu dinamic și centrat pe comunitate. Cu referire la experiența BM, Lidia Kulikovski menționa „Capacitatea de inovație facilitează crearea unei noi conștiințe a conducerii bibliotecii, domeniului, unei noi cunoașteri a puterii bibliotecilor de schimbare și inovare, facilitează orientarea efortului nostru ..." [3].

Această inițiativă este o noutate în peisajul bibliotecilor publice din Republica Moldova, fiind inspirată din modele internaționale care au demonstrat eficiența stimulării inovației prin competiție, recunoaștere și diseminare a bunelor practici. Un reper important în acest sens l-a constituit concursul de inovații organizat de EIFL (Electronic Information for Libraries) – un program care premiază proiectele bibliotecilor din țările în curs de dezvoltare ce contribuie la incluziune digitală, învățare nonformală, dezvoltare

economică și implicare civică [2]. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu" a fost onorată să fie premiată de două ori în cadrul acestui prestigios concurs internațional: primul a fost acordat în 2013 Bibliotecii Publice de Drept în categoria „Bibliotecile publice contribuie la guvernarea deschisă" oferit pentru digitizarea deciziilor locale în parteneriat cu Primăria mun. Chișinău și cel de-al doilea a fost oferit în 2014 pentru categoria „Bibliotecile publice contribuie la educație" ce a presupus crearea și oferirea unui „spațiu dinamic de învățare, în care copiii au fost stimulați să citească, să participe la activități educaționale în timpul vacanței de vară" numit sugestiv Trolleybook [4]. De asemenea, ne-am raportat și la experiența *Consiliului bibliotecilor urbane (Urban Libraries Council)* din Statele Unite ale Americii [5] prin inițiativa intitulată sugestiv *Inițiativa privind inovarea*, care evidențiază anual cele mai remarcabile proiecte derulate în biblioteci, în domenii-cheie precum: *Advocacy și conștientizare; Educație: Copii și adulți; Echitate și incluziune; Sănătate și bunăstare; Funcționarea și gestionarea bibliotecilor și Forță de muncă și dezvoltare economică.* Inspirată de aceste exemple, BM a creat un cadru propriu pentru a recunoaște și susține ideile inovatoare ale bibliotecarilor din rețeaua chișinăuiană. Scopul concursului a fost setat în cadrul ședinței Consiliului de Administrație nr. 1, din 12.03.2025: să stimuleze gândirea creativă și proactivă și să încurajeze diseminarea și replicarea acestor practici în întreaga rețea a BM. Prin această competiție, ne-am propus nu doar să premiem excelența, ci să construim o cultură instituțională a inovației.

METODOLOGIA CONCURSULUI: CRITERII, CATEGORII, ETAPE

În calitate de director al instituției și autoare a regulamentului Concursului Inovații la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu" remarc că acesta a fost conceput ca un instrument de valorizare a creativității și performanței profesionale în cadrul rețelei. Acesta a fost fundamentat pe *Regulamentul de organizare și funcționare al BM* (aprobat Proces verbal nr. 1, din 16.12.2020). Concursul s-a axat pe inovații reflectate în *proiecte, servicii, produse*, ce răspund nevoilor comunității și reflectă spiritul de inițiativă al celor peste 300 de bibliotecari ai BM. Regulamentul elaborat a stabilit procedura de organizare, condițiile de participare, categoriile de premiere. Concursul a fost stabilit a se desfășura în mod deschis, cu participare liberă și egală pentru toate subdiviziunile. Am conceput organizarea concursului ca să reflecte cât mai fidel diversitatea de inițiative și direcții inovative dezvoltate în rețeaua BM. Concursul a inclus mai multe categorii distincte, care au permis evaluarea variatelor inițiative, în funcție de specificul și domeniul de aplicare. Premiile au fost acordate pentru rezultatele obținute în urma implementării inovațiilor din anul precedent. Fiecare subdiviziune a avut posibilitatea de a înscrie maximum două dosare. Evaluarea a fost realizată de o comisie de jurizare, în baza unui set clar de criterii: *originalitate, accesibilitate, inovație, impact, sustenabilitate, implicarea comunității, relevanță, colaborări interinstituționale, feedbackul comunității și utilizarea tehnologiei*. Respectarea termenului limită pentru prezentarea dosarelor a fost obligatorie, iar dosarele transmise după expirarea acestuia nu au fost admise în concurs. În cadrul concursului am stabilit un set diversificat de categorii de inovații: *Cel mai inova-*

tiv serviciu pentru comunitate bazat pe ODD-uri, Cel mai inovativ serviciu de transformare și integrare digitală, Cel mai inovativ serviciu cultural, Cel mai inovativ serviciu de promovare a lecturii, Cel mai inovativ parteneriat interinstituțional, Cel mai atractiv spațiu de bibliotecă, Cel mai inovativ serviciu de integrare socială, Cel mai inovativ serviciu de promovare a orașului Chișinău, Cea mai inovativă inițiativă de atragere de fonduri, Cel mai inovativ proiect de cercetare biblioteconomică, Cel mai inovativ proiect de cercetare bibliografică, Cea mai inovativă inițiativă de promovare în media. Pentru buna desfășurare a fost delegată *Secția Monitorizare și Evaluare* pentru a asigura transparența procesului, obiectivitatea analizării proiectelor și centralizarea rezultatelor într-un mod eficient și profesionist [1].

CURSA PENTRU INOVAȚIE: IMPLICAREA FILIALELOR ȘI SECȚIILOR BM

La concurs au participat activ numeroase structuri, fiecare aducând idei originale. Bibliotecile filiale: „Codru", „Hristo Botev", „Iţic Mangher", „Lesia Ukrainka" au demonstrat spirit creativ prin inițiative menite să îmbunătățească serviciile oferite comunității. Participarea multiplă a unor filiale, cum ar fi „Transilvania", „Adam Mickiewicz" „Maramureș", „Liviu Rebreanu", Biblioteca publică de drept „Mihail Lomonosov", Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu", Secția „Memoria Chișinăului" subliniază dorința de inovare. Participarea Secțiilor: Activitate editorială, Managementul resurselor informaționale și Monitorizare și evaluare, au demonstrat că soluțiile inovatoare aduc eficientizare activității bibliotecii în ansamblu. Această participare a demonstrat angajamentul rețelei BM pentru progres, colaborare și dezvoltarea continuă a serviciilor bibliotecare. În cadrul concursului subdiviziunile BM au prezentat o gamă diversificată de proiecte, servicii și produse menite să răspundă nevoilor comunității. Proiecte sociale precum *Tabăra pentru integrare „Solidaritate, Egalitate, Pace", Clubul feminin „Kudesnița"* sau *Clubul Seniorii* au subliniat coeziunea socială și sprijinul intergenerațional. Serviciile educaționale: *Educația sexuală a tinerilor, Micii antreprenori, Eco Responsabil* sau *Educație civică* și *dezvoltare personală* au vizat formarea unor cetățeni activi și informați. Serviciile culturale și creative: *Artă & Fantezie, Șah la bibliotecă, Colțișorul etnografic* sau *Vacanța veselă* au oferit o perspectivă despre educarea tinerilor și copiilor prin experiențe interactive, în timp ce cluburile precum *Sopilka, Tinerii literați* sau *Ovidienii CODE Kids* au pus accent pe lectură, și programare. Proiectele digitale și editoriale: *Revista ARHIVARIUS, BiblioPolis, Biblioteca digitală BPD*, sau alte produse digitale în promovarea patrimoniului artistic au reflectat angajamentul bibliotecii față de inovația tehnologică și diseminarea cercetărilor. La fel evenimente de amploare precum *Congresul Mondial al Eminescologilor, Premiera concursului „Chișinăul european"* sau *City Quest „Chișinăul SMART"* au demonstrat capacitatea bibliotecii de a mobiliza comunitatea în jurul valorilor culturale și tehnologice. Instrumentul de comunicare precum *Buletinul informativ* și concursul *Bingo pentru car-*

te au demonstrat că pot asigura vizibilitatea și implicare a publicului larg în activitățile bibliotecii.

La categoria *Cel mai inovativ serviciu pentru comunitate bazat pe ODD-uri* (Obiective de Dezvoltare Durabilă) au fost înaintate 5 dosare (Biblioteca „Târgu Mureș", Biblioteca „Transilvania", Biblioteca „Transilvania", Biblioteca publică de drept, Biblioteca „Mihail Lomonosov"). Aceasta a fost cea mai populară categorie, semn că bibliotecile BM sunt implicate în inițiative care susțin incluziunea socială, educația de calitate, egalitatea de gen, sănătatea și bunăstarea sau consumul responsabil. Pentru categoria *Cel mai inovativ serviciu de transformare și integrare digitală* s-au transmis 2 dosare (Biblioteca „Ovidius", Biblioteca publică de drept). Participarea a reflectat interesul pentru utilizarea tehnologiei și promovarea lecturii în format digital. În cadrul categoriei *Cel mai inovativ serviciu cultural* au fost prezentate 3 dosare (Biblioteca „Miron Costin", Biblioteca „Lesia Ukrainka", Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu"). Această categorie a inclus proiecte care valorifică patrimoniul, tradițiile în cadrul serviciilor oferite de bibliotecă. Nominalizați la categoria *Cel mai inovativ serviciu de promovare a lecturii* au fost oferite spre evaluare 3 dosare (Biblioteca „Liviu Rebreanu", Biblioteca „Valentin Ignatenco", Secția Managementul resurselor informaționale), demonstrând efortul constant de a stimula interesul pentru lectură prin metode moderne. În competiția pentru titlul de *Cel mai inovativ parteneriat interinstituțional* au fost depuse spre analiză 2 dosare (Biblioteca „Adam Mickiewicz", Biblioteca „Hristo Botev") și a evidențiat colaborarea națională și internațională, justificând extinderea impactului social și profesional. Aspirând la premiul *Cel mai atractiv spațiu de bibliotecă* au fost supuse evaluării 3 dosare („Târgoviște", Biblioteca „Maramureș", Biblioteca „Nicolae Titulescu"). Această categorie a demonstrat preocuparea pentru modernizarea spațiilor și adaptarea lor la nevoile actuale ale utilizatorilor. În cursa pentru categoria *Cel mai inovativ serviciu de integrare socială* au fost predate spre evaluare 5 dosare (Biblioteca „Codru", Biblioteca „Liviu Rebreanu", Biblioteca „Maramureș", Biblioteca „Mihail Lomonosov", Biblioteca „Traian"). Alături de categoria ODD, această secțiune a reflectat interesul pentru sprijinul grupurilor vulnerabile și coeziunea socială. În categoria *Cel mai inovativ serviciu de promovare a orașului Chișinău* a fost propus pentru evaluare un singur dosar (Secția „Memoria Chișinăului"), ce a reflectat promovarea patrimoniul urban. La categoria *Cea mai inovativă inițiativă de atragere de fonduri* a fost direcționat spre evaluare doar un singur dosar (Biblioteca „Adam Mickiewicz"). O categorie cu potențial de dezvoltare, ce sprijină sustenabilitatea financiară a bibliotecilor. În evaluarea pentru categoria *Cel mai inovativ proiect de cercetare biblioteconomică* au fost înregistrate pentru evaluare 3 dosare (Biblioteca de arte „Tudor Arghezi", Secția activitate editorială, Biblioteca „Itic Mangher"). Aceasta dovedește interesul profesional pentru dezvoltarea teoretică și documentară în domeniul biblioteconomiei. Pentru categoria *Cel mai inovativ proiect de cercetare bibliografică* a fost înaintat un singur dosar (cercetare bibliografică, intitulat „Chișinău în plăci memoriale: catalog-album:"), demonstrând o documentare detaliată asupra plăcilor memoriale din Chișinău. În final

pentru categoria *Cea mai inovativă inițiativă de promovare în media* au fost depuse spre analiză 3 dosare (Secția monitorizare și evaluare a BM „B.P. Hasdeu", Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu", Biblioteca „Onisifor Ghibu"). Subliniază importanța comunicării publice și vizibilității activităților bibliotecii în spațiul media tradițional și digital. Concursul de inovații organizat în cadrul BM a reunit un număr impresionant de 32 de inovații, reflectând creativitatea, angajamentul și spiritul inovator al echipelor participante. La această ediție au fost implicați 24 de participanți, reprezentând 20 de filiale și 4 secții ale bibliotecii centrale. Această diversitate instituțională subliniază abordarea colaborativă și interdisciplinar al rețelei BM ce contribuie activ la dezvoltarea de soluții relevante pentru comunitate.

CONCURSUL INOVAȚII – O CRONICĂ A CREATIVITĂȚII ÎN BIBLIOTECILE CHIȘINĂUIENE

În urma unei evaluări riguroase, realizate pe baza unor criterii de selecție, 12 proiecte au fost desemnate câștigătoare și au fost premiate pentru impactul lor semnificativ asupra comunității. Printre proiectele depuse au fost descalificate cele care au fost expediate după termenul stabilit prin regulament. Această primă ediție a concursului a demonstrat cât de mult au evoluat bibliotecile în ultima perioadă, subliniind importanța inovației.

Cel mai inovativ serviciu pentru comunitate bazat pe ODD-uri – s-a acordat Bibliotecii „Transilvania" pentru Serviciul „Micii antreprenori" ce a oferit copiilor instrumentele necesare pentru a-și dezvolta abilități de afaceri. Prin această inițiativă, biblioteca a demonstrat un angajament solid față de ODD-urile care promovează educația de calitate. *Cel mai inovativ serviciu de transformare și integrare digitală* – s-a acordat Bibliotecii „Ovidius" pentru serviciul „Code Kids" prin care s-a reușit oferirea unui program educațional interactiv dedicat învățării programării și dezvoltării abilităților digitale de coding. *Cel mai inovativ serviciu cultural-științific* – s-a acordat Centrului Academic Internațional „Mihai Eminescu" pentru organizarea Congresului Mondial al Eminescologilor „Eminescu și Artele", ce a devenit o platformă de dezbatere științifică și culturală, în care s-au explorat legăturile dintre opera lui Mihai Eminescu și diverse forme de artă. *Cel mai inovativ serviciu de promovare a lecturii* – s-a acordat Secției Managementul Resurselor Informaționale pentru Concursul „Bingo pentru carte" menit să transforme lectura într-o experiență accesibilă, atractivă și relevantă pentru toate vârstele. *Cel mai inovativ parteneriat interinstituțional* – s-a acordat Bibliotecii „Hristo Botev" pentru parteneriatul cu Biblioteca Regională „Sava Dobroplodni" (Регионална библиотека „Сава Доброплодни") din orașul Sliven, Republica Bulgaria, demonstrând o inițiativă curajoasă de a depăși limitele tradiționale ale colaborării interinstituționale, unind resurse și expertiză din domenii variate pentru a crea proiecte comune care răspund nevoilor reale ale comunității. *Cel mai atractiv spațiu de bibliotecă* – s-a acordat Bibliotecii „Nicolae Titulescu" pentru modul exemplar în care instituția a reușit să transforme un spațiu tradițional într-un loc inspirațional grație proiectului realizat cu susținerea organizației

Terre des hommes. *Cel mai inovativ serviciu de integrare socială* – s-a acordat Bibliotecii „Maramureș" pentru Serviciul „Sunt priceput la toate" având ca scop integrarea socială a grupurilor vulnerabile. *Cel mai inovativ serviciu de promovare a orașului Chișinău* – s-a acordat Secției „Memoria Chișinăului" pentru inițiativa originală de a organiza un city quest tematic destinat bibliotecarilor. *Cea mai inovativă inițiativă de atragere de fonduri* – s-a acordat Bibliotecii „Adam Mickiewicz" pentru abilitatea remarcabilă a bibliotecii de a soluționa cu ingeniozitate provocările financiare în cadrul proiectului Tabăra pentru integrare „Solidaritate. Egalitate. Pace" care a demonstrat cum mobilizarea resurselor poate deveni un catalizator al progresului. *Cel mai inovativ proiect de cercetare biblioteconomică* – s-a acordat Secției Activitate Editorială pentru contribuția sa la transformarea revistei profesionale „BiblioPolis" într-o resursă vizibilă pe internet. Printr-o serie de campanii inovative de promovare în mediul online, proiectul a permis migrarea întregului conținut al revistei într-un format digital, oferind acces publicului la toate numerele publicate de-a lungul anilor. *Cel mai inovativ proiect de cercetare bibliografică* – s-a acordat Lidiei Kulikovski pentru proiectul de cercetare bibliografică, intitulat „Catalog-album: Plăci Memoriale din Chișinău". Prin acest proiect, Lidia Kulikovski și Ana Răileanu au demonstrat cum cercetarea bibliografică poate deveni un instrument de patrimoniu. *Cea mai inovativă inițiativă de promovare în media* – s-a acordat Secției Monitorizare și Evaluare pentru Buletinul Informativ care a marcat un pas semnificativ în îmbunătățirea transparenței și accesibilității informațiilor pentru publicul larg.

Gala de premiere a concursului de inovații s-a desfășurat într-un cadru festiv, pe data de 30 aprilie, în ambianța elegantă a Palatului Republicii. Evenimentul a reprezentat o celebrare autentică a creativității rețelei BM în dezvoltarea unor servicii moderne, reunind peste 400 de bibliotecari din bibliotecile publice și școlare ale municipiului Chișinău. Programul galei a fost regizat de artista Daniela Burlaca, care a conferit evenimentului o notă artistică și emoțională. Laureații au fost felicitați într-un cadru solemn, în prezența colegilor, partenerilor și invitaților din domeniul culturii și educației. Această gală a fost o festivitate de reafirmare a angajamentului bibliotecilor față de inovație și excelență în serviciul public.

CONCLUZII

Concursul a evidențiat competență și creativitate în rândul participanților. Calitatea aplicațiilor a confirmat relevanța temei și necesitatea unor astfel de inițiative. Concursul a fost o oportunitate de învățare și dezvoltare pentru toți cei implicați, un câștig semnificativ dincolo de premii. Membrii comisiei de evaluarea au venit cu propuneri ca în edițiile următoare să fie incluse și alte categorii, precum cea de promovare a valorilor europene, aplicarea unor instrumente inovative de management etc. În cadrul Galei de premiere, au fost propuse ca acest concurs să fie aplicat la nivelul bibliotecilor școlare pentru a sensibiliza spiritul creativ bibliotecile din municipiul Chișinău. În final, acest concurs a demonstrat potențialul ideilor din comunitate, consolidându-ne încrederea în viitorul acestui domeniu în Chișinău.

REFERINȚE:

1. *Concursul Inovații la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*. ©2025. Disponibil: https://www.hasdeu.md/ro/profesional/concursul-inovatii-la-biblioteca-municipala-bp-hasdeu [Accesat: 12.05.2025].
2. GARCÍA FEMENÍA, Ana María. *EIFL Public Library Innovation Programme: Evaluation of the takeup of PLIP innovation by other libraries. What sparks innovation in the public library sector?*. 2015. Disponibil: https://eifl.net/system/files/resources/201506/eifl_take-up_study_may_2015.pdf [Accesat: 12.05.2025].
3. KULIKOVSKI, Lidia. *Capacitatea inovațională a bibliotecii – filosofia și fundamentul schimbării ei.* În *BiblioPolis.* 2020. vol. 42(1). p. 10-16.
4. LIPEIKAITE, Ugne, SCHNUER, Susan. The EIFL approach to public library innovation: 900 libraries and counting. În *International Leads*. Chicago. vol. 33. dec 2019. p. 1-3
5. Urban Libraries Council. Innovations. ©2025. Disponibil: https://www.urbanlibraries.org/files/2023-Innovations-Winners-Brochure.pdf [Accesat: 12.05.2025].